

Naročnina mesečna 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan s izjemo ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENE

Veličasten sprejem ministra za Korporacije v Ljubljani

V imenu Fašistične vlade bo Eks. Ricci odprl največjo gospodarsko manifestacijo v Ljubljani

V petek ob pol eni se je s tržaškim brzovalnikom pripeljal v Ljubljano Minister za korporacije Eks. Renato Ricci. Visoki predstavnik Fašistične Vlade bo v soboto odprl ljubljanski velesejem in s tem dal slovesnosti poseben poudarek. K sprejemu Eks. Renata Riccinija so prihiteli na glavni kolodvor najvišji predstavniki uradov in oblasti. Kolodvor sam je bil učinkovito okrašen. Ob vsem peronu so vihrale tribarvnice, prav tako je bila z zastavami okrašena glavna veža kolodvora. Na peronu je bila postavljena častna četa postavnih sardinskih grenadirjev s polkovno zastavo na čelu. Ob četi je stala godba sardinskih grenadirjev.

Visokega gosta je pričakoval na postaji Eks. Visoki Komisar, ki je prišel v spremstvu šefa kabineta dr. Bisio, Kvestorja policije Messane, majorja Kraljevih Karabinjerjev Lombarda in tajnika Osrednjih središč Gattija ter še mnogo drugih predstavnikov. Na čelu številnega častniškega zbora, ki je prihitel k sprejemu, je pričakoval Eks. Ministra tudi Eks. Robotti, Poveljnik Armadnega Zbora. V imenu ljubljanskega prebivalstva je bil navzoč zastopnik ljubljanskega župana podžupan dr. Vladimir Ravnhar.

Ko je prispel vlak z visokim gostom, je godba sardinskih grenadirjev zaigrala pozdravno koračnico. Eks. Renato Ricci je izstopil, nakar je izrekel prisrčno dobrodošlico visokemu gostu Eks. Grazioli. Poveljnik častne čete je raportiral, nakar je Eks. Ricci v spremstvu Eks. Visokega Komisarja in Eks. Robottija obšel postrojeno četo, katero je pozdravil z rimskim pozdravom. Ob polkovni zastavi se je Eks. Ricci s spremstvom ustavil in jo posebej počastil z rimskim pozdravom. Ob izhodu so bili v špalirju postavljeni člani in članice Fašističnih organizacij, ki so s prisrčnim in navdušenim vzklikanjem Dueciu pozdravili visokega gosta. Po kratkem postanku v čakalnici se je Eks. Ricci z Eks. Visokim Komisarjem odpeljal v mesto.

Visokemu gostu, ki prihaja kot predstavnik Fašistične Vlade iz Rima v belo Ljubljano, da otvori ljubljanski velesejem, ki naj pokaže produktivne napore Ljubljanske pokrajine, izrekamo ob njegovem prihodu v imenu vsega prebivalstva prisrčne pozdrave. Ljubljana sama, okrašena z zastavami, dokazuje, da prebivalstvo ve ceniti vso skrb, ki jo kaže Rim za napredek vse pokrajine. Posebej je pa prebivalstvo hvaležno, da je bilo njegovim naporom za napredek pod okriljem Rima dano priznanje s tem, da je prišel tako visok predstavnik Fašistične Vlade na prvo reprezentativno slovesnost Ljubljanske pokrajine.

Fašistična vlada je poklonila L 100.000 ljubljanskemu velesejmu

Minister za korporacije je dovolil izredno podporo 100.000 Lir za kritje stroškov, nastalih ob organizaciji ljubljanskega velesejma, ki bo slovesno odprt v soboto.

Izredna podpora v visokem znesku 100.000 Lir, ki jo je dovolilo Ministrstvo za korporacije v dejanju dokazuje veliko skrb in zanimanje Fašistične Vlade za Ljubljano in njen napredek. Ta velikodušna podpora bo omo-

Il contributo del Governo Fascista per la Fiera di Lubiana

Il Ministro delle Corporazioni ha concesso, per le spese di organizzazione della Fiera di Lubiana che verrà inaugurata domani, un contributo straordinario di L. 100.000.

gočila, da bo letošnja ljubljanska velesejmska prireditev na sodoben način prikazala vse napore Ljubljanske pokrajine za napre-

dek na gospodarskem polju. Hkrati bo omogočila, da bo prebivalstvo pokrajine moglo na smiselno in odlično urejeni razstavi videti vse najrazličnejše gospodarske panoge in razvojne možnosti Kraljevine. Podpora vnovič dokazuje, da posveča Fašistična Vlada novi pokrajini vso svojo naklonjenost, katero je dokazala s številnimi javnimi deli, ki so se že začela. Podpora bo poživila gospodarstvo pokrajine in prišla v veliki meri v prid našemu malemu človeku. Vse prebivalstvo s prisrčno hvaležnostjo pozdravlja to plemenito pomoč, ki jo je naklonil Eks. minister Ricci v imenu Fašistične Vlade ljubljanskemu velesejmu.

L'aviazione ha bombardato importanti obiettivi presso Tobruk

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Reparti della Reggia Aeronautica hanno nuovamente attaccato nella giornata di ieri le basi aeree dell'isola Cipro, causando incendi notevoli.

Africa settentrionale: Unità di nostra aviazione e apparecchi germanici hanno ripetutamente bombardato importanti obiettivi

vi terrestri nelle zone di Tobruk e Marsa Matruh ed hanno colpito aeroporti avanzati del nemico.

La città di Benghazì ha subito un'altra incursione aerea. Un velivolo »Hurricane« e stato costretto atterrare dietro le nostre linee. L'Ufficiale-pilota è stato catturato.

Africa orientale: Nulla notevole a segnalare.

Vojno poročilo št. 488

Letalstvo bombardiralo naprave pri Tobruku

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Oddelki Kraljevega letalstva so včeraj znova bombardirali oporišča na otoku Cipru, kjer so izbruhnili obsežni požari.

Severna Afrika: Edinice našega letalstva in nemška letala so ponovno bombardirala važne cilje pri Tobruku in Marsa Matruhu in so zadela letališča in prednje sovražne oddelke.

Nad mestom Benghazì je bil izveden nov letalski napad. Eno letalo vrste »Hurricane« je moralo pristati za našimi črtami. Castnik-pilot je bil zajet.

Vzhodna Afrika: Nič posebnega.

Zahvala junakom na vzhodu

Ukrajinsko bojišče, 3. okt. as. Nemški konjeniški general von Mackensen, pod čigar poveljstvom je do včeraj nastopal italijanski ekspedicijski zbor, je izdal naslednji dnevno zapoved:

»Kraljevi italijanski ekspedicijski zbor zapušta, kar obžalujem, danes moje zapovedniško področje. Uporabljam to priliko, da iz-

rekam zboru in zlasti njegovemu poveljujočemu generalu svojo zahvalo za uspešno sodelovanje, ki sta mi ga nudila. Vsi moji načrti in vsa moja doživila so našla popolno razumevanje in bila takoj izvedena. Vedno sem občudoval navdušen zagon divizije »Torino«.

Boji na vzhodu

Uspešni napadi na vseh odsekih

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 3. okt. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Boji na vzhodu se razvijajo uspešno. Bojna letala so v noči na tretji oktober z učinkom, ki je bil ugotovljen, bombardirala vojaške naprave v Moskvi in važno oboroževalno napravo jugovzhodno od Harkova.

Močna skupina letal je ponoči zopet napadla središče angleških ladjedelnic v Newcastlu. Učinek je bil velik. Ostali letalski napadi so

veljali važnim napravam ob angleški vzhodni in jugovzhodni obali, letala pa so napadla tudi več letališč.

Nad Rokavskim prelivom so včeraj lovci sestrelili devet letal, letala vojne mornarice pa so sestrelila tri angleška letala.

V severni Afriki so nemška strmoglavka letala dne 1. oktobra bombardirala pristaniške naprave v Marsa Matruhu in v Tobruku. Edinice nemškega letalstva so ob libijski obali sestrelile tri angleška letala.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči pri letel nad nemško državo ozemlje.

Stockholm, 3. okt. AS. Dopisnik lista »Stockholm Tidning« poroča s finskega bojišča, da pomeni zasedba Petrozavodska konec štirideskih bojev, v katerih so boljševiki izgubili nad šest divizij. Odpor sovjetskih oddelkov je bil izredno srdit, zlasti v močvirnatih predelih, kjer sploh ni cest in nobenih poti.

Berlin, 3. okt. AS. Granate nemških topov so znova zadele sovjetske ladje, ki so v pristanišču Kronstadta. Tam je tudi sovjetska vojna ladja »Oktoberska revolucija«. Tudi pristanišče Oranienbaum so nemški topovi močno obstreljevali. V pristanišču je bil zadet in zažgan velik sovjetski parnik. Topovi nemškega topništva so v Petrogradu obstreljevali vojaške cilje in sicer tovarne Kirov, električno centralo in plinarno. Kamor so zadele kroglo, so povsod izbruhnili veliki požari.

Budimpešta, 3. okt. AS. Madžarska brzojavna agencija objavlja, da so madžarske čete zasedle izredno važno železniško križišče na ozemlju ob Donu. Madžarsko topništvo je razbilo pet sovjetskih protinapadov. Madžarsko letalstvo pa je bombardiralo važno vojaško središče daleč zadaj za sovjetskimi črtami.

Amerika si gradi oporišča v severni Irski

Stockholm, 3. okt. as. Londonski dopisnik lista »Stockholm Tidning« poroča, da so ameriški letalci zgradili oporišča za ameriško letalstvo na severnem Irskem. V Belfastu in v drugih mestih na severnem Irskem so vsi hoteli polni ameriških letalcev in ameriških strokovnjakov. Vsi ti se ustavljajo na Irskem, preden gredo naprej v Anglijo. Na severnem Irskem je mnogo ameriškega in angleškega delavstva, ki gradi nova letališča.

Priznanja konference v Moskvi:

Pomoč sovjetski vojski nemogoča, odpor sovjetske vojske obsojen na neuspeh

Berlin, 3. oktobra. Ip. Moskovska konferenca je bila prava komedija. Vsakdo ve, kaj lahko Anglija nudi Rusiji, ko Anglija sama nima dovolj vojnih potrebščin, vendar pa so zanimivi govori, ki so jih imeli v Moskvi Molotov, vodja angleške delegacije lord Beaverbrook in vodja ameriškega zastopstva Harrimann. V Berlinu skušajo iz teh govorov posneti stališče treh držav, ki so se udeležile te konference.

Molotov je v svojem govoru rekel, da obstaja danes enotna fronta tistih narodov, ki ljubijo mir, te narode pa naj bi vodila sovjetska zveza. Tei fronti sta se priključili Anglija in Amerika. »Börsenzeitung« piše, da ni bilo moč goče bolj jasno poudariti, da je stvar demokracije tista kakor stvar boljševizma, v tej zvezi pa imata Anglija in Amerika drugo in tretje mesto, kajti Rusija in njeni boljševiki so si prilaistili prvo mesto. Moskva si je izgovorila vojaško in politično vodstvo. Molotov je namreč poudaril, da sloni na rdeči vojski glavno breme vojskovanja. Zato morajo tudi vsi sadeži te vojne pripasti boljševiški Rusiji. V tem oziru je bil Molotov zelo iskren, ko je izjavil, da bo prišel dan, ko bodo vsi narodi z veliko hvaležnostjo gledali na Rusijo, ki se v tej vojni ne vojskuje samo za Evropo, ampak za vse narode na svetu. Za temi besedami se seveda lahko sliši

odmev gesla za svetovno revolucijo. Govor Molotova je bil tedaj prava vojna napoved ruskega boljševizma Evropi, to pa s podporo Anglije in Amerike.

Berlinski listi pišejo tudi o pomoči, ki jo naj dobi boljševizem iz Anglije in Amerike. V tem oziru pa se je Churchill v svojem govoru dovolj jasno izrazil, ko je rekel, da Anglija ne more poslati v Rusijo nobene učinkovite pomoči. V tem oziru mora biti med Rusijo in Anglijo cela vrsta nesporazumov. Molotov je v svojem govoru zatrdil, da je bil namen konference določiti pomoč Rusiji v skladu s sklepi konference med Rooseveltom in Churchillom. Rusija bi tedaj morala dobivati pomoč v kar največjem obsegu.

Vodja ameriškega zastopstva Harrimann pa je podčrtal, da bo Rusija pošiljala v Ameriko in Anglijo vse tisto, kar Amerika in Anglija potrebujeta. Izjavil je celo, da je nekaj ruskega blaga že prišlo v Ameriko. Nemški listi ugotavljajo, da tedaj ni šlo samo za to, da se dogovori pomoč za Rusijo, ampak je šlo tudi za to, da se določi, kakšno pomoč naj Rusija pošilja v Ameriko in v Anglijo.

Da bo Amerika najbrž potrebovala blago iz Rusije, se vidi tudi iz izjave, ki jo je podal ameriškim časnikarjem mornariški minister

Dopolnila k pravilniku o zaščiti javnega reda

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 11. septembra 1941-XIX št. 97 o ukrepih za zaščito javnega reda

odloča:

Clen 1. Ovadbne o kaznivih dejanjih iz navedbe z dne 11. septembra 1941-XIX št. 97 se vlagajo v uradu javnega tožila pri izrednem sodišču iz člena 4 navedbe.

Clen 2. Javni tožilec povzroči, ko opravi, če treba, potrebne preiskovalne poizvedbe in ob kratkem zasliši obdolženca, da se sestavi izredno sodišče po drugem odstavku člena 4. navedbe z dne 11. septembra 1941-XIX, št. 97, in postavi obdolženca z izdelano obtožnico pred izredno sodišče.

Predsednik določi kraj, dan in uro razprave in odredi prihod obdolženca, pri čemer izvedenec.

Clen 3. Če si obdolženec ne izbere branilca sam, mu ga imenuje predsednik, preden se prične razprava.

Oškodovanec in priče se smejo pozivati tudi ustno po sodnem uradniku ali organu sodne policije.

Javni tožilec, oškodovanec in obdolženec smejo sami privedi priče k sodišču. O njih pripustitvi odloči sodišče.

Clen 4. Razpravljajo se samo dejanja, obsežna v obtožnici.

Naroki so javni. Predsednik pa sme odrediti tudi uradoma, da razprava ni javna ali omejit pristop k razpravi na določeno število oseb.

Priprti obdolženec prisostvuje naroku osebno prosto, če niso potrebni varnostni ukrepi, da se prepreči njegov pobeg ali nasilje.

Ce noče prisostvovati in ni zakonitega razloga za njegovo odsotnost, odredi predsednik, naj se postopa kakor da je navzoč. V takem primeru kakor tudi ob kontumacu zastopa obdolženca polnoveljavno branilec.

Isto velja, če obdolženec kadar koli med narokom pobege.

Clen 5. Če je treba obdolženca predstaviti zaradi spoznave ali sočutja, odredi predsednik v primeru četrtega odstavka prednjega člena 4., da se privede obdolženec k naroku po organih javne varnosti.

Clen 6. Po predhodni ugotovitvi, da so stranke navzoče, proglasi predsednik, da se razprava začneja.

Razpravo vodi predsednik, ki opozarja in opominja, zapisuje, izprašuje in zaslišuje, zatre grožnje in nedopustno odobravanje ali neodobravanje, prepove sugestivna ali neumestna vprašanja, ravna in umerja razpravljanje in izreka ukore, ki se mu zdijo potrebni zoper vsak izgrede v podporo obtožbe ali obrambe.

Clen 7. Razprava se začne s tem, da se prebere obtožnica.

Vmesna ali predhodna vprašanja se morajo takoj nato obravnavati in o njih odločiti, ker so sicer nedopustna, in če se po odreditvi ukrepov razprava mora nadaljevati, prične predsednik zasliševati in sprejemati dokaze.

Clen 8. Ko predsednik izpraša obdolženca o njegovih osebnih podatkih, mu razloži v jasni obliki dejanje, katerega je obdolžen in okoliščine tega in ga pozove, naj se zagovarja in navede vse drugo, kar misli da je koristno za njegovo obrambo.

Ce obdolženec noče odgovarjati, se to v zapisniku omeni in razprava nadaljuje.

Clen 9. Če je več obdolženec, jih predsednik lahko zasliši vsakega vrsto drugih ali pa vsakega posebej, odstranivši poprej druge.

V slednjem primeru mora predsednik ob kratkem obvestiti vsakega obdolženca o tem, kar se je zgodilo ob njegovi odsotnosti.

Clen 10. Med razpravo ima obdolženec pravico izjavljati kar misli da je umestno, da se to le nanaša na njegovo obrambo. Predsednik prepreči vsako izmikanje obdolženca in ga odstrani od naroka, če bi v tem vztrajal. V takem primeru se uporabi določba četrtega odstavka gornjega člena 4.

Obdolženec ima med razpravo tudi pravico posvetovali se s svojim branilcem, razen med zasliševanjem ali preden odgovori na postavljena vprašanja.

Clen 11. Ko je obdolženec zaslišan, izpraša predsednik oškodovanca in zasliši nato priče po vrsti, kakor se mu vidi najbolj umestno.

Preden ne izpove, ne sme nobena priča biti v atiku s strankami ali branilci, niti prisostvovati zaslišanju drugih priči, kakor ne gledati ali poslušati, kar se godi na razpravi ali sicer biti obveščena o tem.

Preden začne izpraševati posamezno pričo, tudi če je hkrati oškodovanec ali ovaditelj, jo predsednik zapreže po predhodni opozoritvi na moralni pomen tega dejanja, na versko obveznost, ki jo s tem prevzame pred Bogom in na kazni, ki so določene za krivo pričevanje pred sodiščem.

Priče se zaprežejo vsaka sprti takoj, ko pristopijo k zaslišanju.

Predsednik zapreže vsako pričo po temle besedilu:

»Zavedajoči se odgovornosti, katero prevzame s prisego pred Bogom in pred ljudmi, prisegate, da boste govorili samo resnico in nič drugega nego resnico.«

Priča odgovori: »Prisegam.«

Kdor še ni spolnil 14 let starosti, se ne zapreže.

Clen 12. Kot priče se ne morejo zaslišati:

Osebe, ki so obdolžene istega kaznivga dejanja ali dejanja, ki je s tem v zvezi, tudi če so bile oproščene ali obsojene, razen če so bile sodno oproščene, češ da dejanja niso storile.

Clen 13. Najbližji sorodniki obdolženca ali osebe, ki je soobdolžena istega dejanja, lahko odklonijo izpoved, razen če je bilo kaznivo dejanje storjeno v škodo drugega najbližjega sorodnika obdolženca ali kakega soobtoženca in se drugače ne more dobiti ali dopolniti dokaz za dejanje ali za njegove okoliščine.

Predsednik mora opozoriti te osebe na njih pravico, da smejo odkloniti izpoved. Tako opozoritev se zabeleži v zapisniku.

Clen 14. Pričati niso dolžni:

1. duhovne osebe katoliške vere ali v pokrajini priznane veroizpovedi o tem, kar so doznali uradoma in kar mora ostati tajno.

Clen 15. Priče se morajo zasliševati o določenih dejstvih. Ne smejo pa izrekat mnenja in tudi ne pričati po vesteh, ki krožijo v javnosti.

Clen 16. Če se med razpravo izkaže, da je treba zaslišati izvedenca, ga predsednik imenuje. Izvedenec se takoj pozove na razpravo in mora po zapisegi na isti razpravi oddati svoje mnenje.

Predsednik zapreže izvedenca po temle besedilu:

»Zavedajoči se odgovornosti, katero prevzame s prisego pred Bogom in pred ljudmi, prisegate, da boste v raziskavah, ki se vam poverjajo, postopali pravilno in vestno, brez drugega namena kakor da se spozna resnica.«

Izvedenec odgovori: »Prisegam.«

Ce se to ne da tako izvesti in sodišče misli, da ne more izreči sodbe brez izvedenčnega mnenja, odredi, da se razprava odloži in odstopi spise javnemu tožilstvu za preiskavo tega primera. Izvedenec odda v roku, ki mu ga je določilo sodišče, izvedensko poročilo javnemu tožilstvu, ki ga zapreže po gornjem besedilu.

Izvedensko mnenje pošlje javni tožilec s spisi vred zapisniku sodišča in se odredi nadaljevanje razprave po zadnjem odstavku člena 2.

Clen 17. Izvedenec se lahko pozove tudi ustno po sodnem uradniku ali organu sodne policije.

Izvedenec se postavlja vprašanja, ki jih sodišče smatra za umestna.

Clen 18. Če je to za ugotovitev resnice neogibno potrebno, more odrediti sodišče tudi uradoma svoj oglek na kraju, kjer se je storilo kaznivo dejanje.

Izid krajevnega oglada se zabeleži v razpravnem zapisniku.

Clen 19. Za tolmačenje spisa, ki ni sestavljen v italijanskem jeziku, imenuje predsednik tolmača.

Predsednik imenuje tolmača tudi, če oseba, ki hoče oddati izjavo ali pričati, ne zna italijanskega jezika.

Tolmač se pozove lahko tudi po sodnem uradniku ali po organu sodne policije.

Tolmač se zapreže po temle besedilu:

»Zavedajoči se odgovornosti, katero prevzame s prisego pred Bogom in pred ljudmi, prisegate, da boste izvršili svojo službo pravilno in vestno, brez drugega namena kakor da se spozna resnica.«

Tolmač odgovori: »Prisegam.«

Clen 20. Listine, corpora delicti in vse druge stvari, ki utegnejo rabiti v dokaz krivde ali v

obrambo, se morajo pokazati strankam in pričam s pozivom, naj se izjavijo, če je to potrebno, da li jih spoznajo.

Pokaz in izjave o tem se zabeležijo v razpravnem zapisniku.

Clen 21. Po dokončanem dokazanem postopku, izreče javni tožilec svoj obtožni govor.

Nato govori branilec.

Obdolženec in branilec gre zadnja beseda, če jo zahtevata.

Po končanih govorih izreče predsednik razpravo za končano.

Clen 22. O sodbi se sklepa v posvetovalnici.

Sodba obsega:

1. uvod: »Na podstavi pooblastila, podeljenega od Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino« in navedbo sodišča, ki jo izreka;

2. osebne podatke obdolženca ali kar more sicer ugotoviti njegovo istovetnost;

3. navedbo dejanja in okoliščine, ki so predmet obdolžitve;

4. zgoščen navedbo razlogov v dejanskem in pravnem oziru, na katere se opira sodba;

5. navedbo členov uporabljenih predpisov;

6. izrek sodbe;

7. dan in podpis sodnikov, ki so sodbo sklenili, in zapisnikarja.

Ce zaradi zadržka, nastalega po razglasitvi sodbe, kateri izmed sodnikov le-te ne more podpisati, se to pred podpisom drugih sodnikov zabeleži.

Clen 23. Smrtna obsodba se sme izreči samo z vsemi glasovi. V nasprotnem primeru se obdolženec odpravi pred pristojno redno kazensko oblastjo.

Zoper sodbe izrednega sodišča ni pravnega leka, če pa se vendarle vložijo, ne odloži izvršitve sodbe.

Ce obsojenec še ni izpolnil 18 let starosti, sme sodišče spremeniti smrtno kazen v kazen na prostosti na ne manj ko 20 let zaporne kazni.

Smrtna obsodba se ne sme izvršiti na nosečih ženskah in hudo bolnih obsojenecih. V teh primerih se izvršitev odloži in se sodba obsojenecu ne priobči. Odložitve odredi Visoki komisar.

Clen 24. Kadar je treba izvršiti smrtno obsodbo, jo sporoči javni tožilec nujno Visokemu komisarju.

Ce Visoki komisar misli, da ni spremeniti smrtno kazen v zaporno kazen, ukrene javni tožilec vse, kar je treba, da se sodba izvrši.

Izvršitvi prisostvujejo predsednik sodišča, zastopnik javnega tožila z zapisnikarjem, zdravnik, ki ga določi javni tožilec in duhovnik veroizpovedi, ki ji pripada obsojenec, če ga ta zahteva.

Zapisnikar spise zapisnik, v katerem se navede tudi ura izvršitve in v katerega je sprejeta tudi zdravnikova izjava, da je ugotovil obsojenčovo smrt.

Izvršitev kazni potrdi zapisnikar na koncu izvršitve smrtno obsodbe.

Clen 25. V primeru iz drugega odstavka člena 5. navedbe z dne 1. septembra 1941-XIX, št. 97, se odstopijo spisi pristojnemu rednemu kazenskemu oblastvu po uradu javnega tožila, omenjenemu v členu 1.

Clen 26. Spisi o kazenskih postopkih, končanih s smrtno obsodbo, se hranijo v arhivu urada, omenjenega v členu 7.

Clen 27. Stroški kazenskega postopanja in izvršitve kazni obremenjajo Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino.

**LJUBLJANSKI
VELESEJEM**

4. — 18. OKTOBRA

Mogočen pregled

industrijske, obrtniške in kmetijske produkcije kraljevine Italije in njene nove ljubljanske pokrajine.

Novozgrajeno moderno razstavišče

Celotno razstavišče z vsemi razstavami je občinstvu dostopno do 9. ure zvečer.

Polovična vozna na železnici

Pri postajni blagajni kupite cel vozni listek v Ljubljano in ga pustite žigovati pri velesejemski blagajni, nakar velja za brezplačen povratek. Vstopnina za enkratni obisk L. 4., žigosanje voznega listka brezplačno.

Clen 28. Ta odločba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 29. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino
EMILIO GRAZIOLI

Določbe o inspekciji dela

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in smatrajoč za umestno, da se izdajo določbe za izvrševanje uredbe št. 290 z dne 1. marca 1941. o spremembah in dopolnitvah zakona o inspekciji dela z dne 31. decembra 1921.,

odreja:

Clen 1. Odslek za inspekcijo dela, priključen doslej VI. oddelku, se preosnovlja v samostojni odslek Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino in se imenuje »Inspekcija dela za Ljubljansko pokrajino.«

Naceluje mu šef odseka.

Clen 2. V pristojnost Inspekcije dela spadajo vsi posli po zakonih, pravilnikih in navedbah, veljajočih glede inspekcije dela, in po uredbi o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsoditvah.

Clen 3. Pritožbe zoper kazni, ki jih izreče Inspekcija dela po § 23. uredbi z dne 1. marca 1941., se vlagajo v roku 14 dni na Visokega komisarja, ki odloči dokončno.

Clen 4. Nadzorovalna pristojbina iz § 20. uredbi z dne 1. marca 1941. se po odbitku 5 L. za stroške izterjave odvde Visokemu komisariatu na tekoči račun pri Hranilnici Ljubljanske pokrajine z označbo »Nadzorovalna pristojbina za »Inspekcijo dela za Ljubljansko pokrajino.«

Clen 5. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 27. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Gospodarstvo

Kakšne bodo nove oblačilne karte

Pričakovati je, da bodo v kratkem izdane nove karte za nakup oblačilnih predmetov. Karte bodo različne, posebne za moške, posebne za ženske in otroke ter posebne za dečke in deklice. Karte bodo vsebovale tri serije števil, arabskih, rimskih in v besedah. Tako bo n. pr. karta za odrasle imela arabske številke od 1 do 120, od 1 do 30 rimske številke in serijo črk od A do Z. Format novih kart bo sličen dosedanjim živilskim kartam, imela bo kartla veljavnost leto dni in bo rdeče barve za odrasle, zelene za otroke.

Za nakup posameznega oblačilnega predmeta bodo prodajalci odrezali neko število točk, za obleko n. pr. več, za nogavice manjše število.

Cementna industrija na velesejmu

Naša pokrajina je ostala brez cementnih tvornic in tako smo v vedno večji meri navezani na uvoz iz starih pokrajin Italije. Italijanska cementna industrija je ena največjih italijanskih industrij in je njena proizvodnja tako velika, da omogoča tudi znaten izvoz. Industrija cementa je znatna posebno v vzhodnih predelih Italije in velika podjetja se nahajajo tudi v gorški pokrajini. Tudi na ljubljanskem velesejmu bomo imeli priliko videti v paviljonu gorške pokrajine veliko italijansko cementno industrijo »Cementi Isonzo«, katerih ime že pove, da se nahajajo na reki Soči. Podjetje je znano po svoji proizvodnji azbestnega cementa »Salonit«. V tem proizvodu so združene vse prednosti za sodobno gradnjo z dejstvom, da je ta cement popolnoma avtarkičen proizvod. Zanimivo je v kratkem pogledati, kako se razvija proizvodnja, ki se je v zadnjih desetletjih tehnično zelo izboljšala, saj so tehniki dnevno na delu, da izboljšujejo proizvodnjo, ki naj služi najrazličnejšim svrham in pokaže v primerni luči poskuse na trajnost in odpor. Ti napori so dobili svoj vrhunec v premišljenem mešanju cementa Portland z visoko odpornostjo in kakovostmi, ki so v azbestu. S to mešanico se tvori tenka plast azbestnega cementa, ki se z mehaničnim procesom zavije okoli v toliko stalnih slojev, ki so med seboj povezani, dokler se ne doseže primerna debelost. S tem procesom se izkoristijo razne vrste kritnega materiala, med katerimi je omeniti valovite plošče, ravne profile, opeke na rimski in na etruški način. Med cevnim materialom je izredno mnogo znanih vrst, med katerimi so n. pr. za dimnike, cevi za odvod dežja, za cestne in hišne kanale, za navodnjevanje in varstvo telefonskih kablov. Zaradi svoje dovršenosti in velike mehanične odpornosti so cevi za vodovode na visok pritisk. Te izdelujejo v najrazličnejših praktičnih dimenzijah od najdaljšega, 3 m dolžine in 25 mm širine, do 4 metrov dolžine in 1 m premera. K temu pridejo še rezervoarji za tekočine s kapaciteto do 1000 litrov, razni zvezni material za cevi, material za strehe, dimnike itd.

Vsi proizvodi so zelo dolgotrajni in lahki, ki nimajo primere z dosedanjimi drugimi izdelki in imajo vse tehnične prednosti za razne vrste porabe ter so popolnoma sigurni v potrošnji.

Tudi najvišja vodstva ministrstva so se že večkrat interesirala za podjetje in oblastva porabljajo material teh tvornic pri javnih delih. Sodelovanje

te tvrdke na ljubljanskem velesejmu bo pokazalo veliko tehnično višino in bo tako mogla Ljubljana videti napredek italijanske cementne tehnike. Videlo se bo tudi, da je podjetje na višini sedanjega časa in ni opustilo ničesar, kar bi povečalo gospodarsko in vojno moč Italije.

Italijansko zavarovalstvo na velesejmu

Poleg številnih zasebnih družb, ki se bavijo z zavarovalstvom, obstaja že celo vrsto let v Italiji tudi Nacionalni zavarovalni zavod, ki je državna ustanova in je danes ena največjih zavarovalnih družb na svetu. Ta družba je tudi že ustanovila v Ljubljani svojo podružnico, za katere ravnatelj je bil imenovan cav. Giuseppe Zotti. Tudi na ljubljanskem velesejmu bo ta zavod zastopal v odlični meri. Predvsem bodo prikazane statistike o delu zavoda, njegovih sredstvih in poslovanju. Skupno je zavarovana vsota pri zavodu dosegla že 24 milijard lir, česar ne more pokazati nobena druga zavarovalna družba. Letno znašajo premije tega zavoda okoli 1 milijardo lir. In vsako leto se tudi večja množica zavoda. Zavod ima tudi mnogo svojih nepremičnin in bo razstavljal tudi nekatere interesantne življenjske police. Ta zavarovalni zavod je postal tudi ljudska ustanova in daje svojim zavarovancem poleg navadnih dajatev tudi udeležbo pri dobitku.

Posebej posveča zavod pozornost vpisu novih 5% devetletnih bonov, s katerim vpisom so združene tudi izdaje polic. Z začetjem življenjskega zavarovanja se lahko vpišejo tudi zakladni boni, ki jih lahko zavarovanev takoj v 8 ali v 20 letih, dobi pa seveda obvezne plače.

Za obiskovalce ljubljanske velesejme je dala za Ljubljanski velesejem 10 zastojnih polic, ki so zvezane z vsoto 500 lir v 5% devetletnih državnih bonih. V prostorih zavoda bo vsakal poveljstva izbrebana ena taka zavoda za obiskovalce paviljona, v katerem se nahaja razstava zavoda. Izbrebana številka bo še takoj istega dne sporočena na velesejmu občinstvu. Dobitnik lahko dobi svoj dobiček na velesejmu ali v uradnih prostorih družbe.

Produkcija lignita v Umbriji bo podvojena. Družba Terni ima v Umbriji znatne rudnike lignita. Pričakovati je, da bo proizvodnja v teh rudnikih v najkrajšem času podvojena. Nadalje izvaja družba tudi obsežen električni projekt, ki ga, ker namerava zgraditi na rekah Nera, Vomano in Tiber nove električne naprave, s čimer se bo še bolj zmanjšala poraba premoga.

Preureditev lučilnice riža v Ljubljani. Lučilnica riža d. z. o. z. v Ljubljani namerava preurediti svojo tovarno v Ljubljani, Linhartova ulica, tako, da bo predelovala tudi surovi riž. V ta namen postavi 3 nove stroje: sito za surovi riž, lučillec in ventilator za pleva. Komisijski ogled naprav bo dne 13. oktobra ob 10.

Omejitev pri nakupu oblačil v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da bo nova oblačilna karta obsegala samo 120 točk namesto dosedanjih 150. Poleg tega bo nova karta služila tudi za nakupe v zadnjih treh mesecih leta, tako da bo dejanska veljavna za 15 mesecev do konca decembra 1942. Berlinski listi pravijo, da je položaj v tekstilni proizvodnji sicer nespremenjen, vendar so velike potrebe za čete na vzhodni fronti.

Doklade delavskim družinam v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 3. oktobra.

Na svoji zadnji seji je ministrski svet v Rimu sklenil uveljaviti zakon, po katerem se bodo tudi v Ljubljanski pokrajini uvedle družinske doklade za delavstvo in nameščenstvo.

Take družinske doklade obstajajo v Italiji že dolgo vrsto let ter so bile v zadnjih časih večkrat prav znatno zvišane, zadnjikrat meseca junija. Prispevke za to vrsto zavarovanja so prvotno plačevali delavci in delodajalci, pozneje pa so bili delojemalci oproščeni plačevanja prispevkov. Z uvedbo družinskih doklad je bilo izredno pomagano zlasti onim delavcem, ki imajo številne družine. Družinske doklade so bile največja pomoč, ker so zlasti pomagale razbremeniti številne družine dodatnega dela, ki so ga morali opravljati drugi družinski člani zaradi nezadostnega zaslužka družinskega glavarja.

Italija je s tem pokazala pot v socialni politiki drugim narodom, kako se naj pomaga delavstvu s številnimi družinami. Vse delavstvo v Ljubljanski pokrajini z velikim veseljem pozdravlja sklep ministrskega sveta, da se tudi pri nas uvedejo družinske doklade. Delavstvo bo s tem dobilo v tem času zvišanje prejemkov in si bo tako olajšalo svoj življenjski obstoj. Delavstvo in z njim vsa Ljubljanska pokrajina bo znala ceniti ta ukrep in bo hvaležna tistim, ki so mislili na pomoč najbolj potrebnim, to je delavstvu s številnimi družinami in otroki, ki so up naroda.

Mednarodna železniška konferenca v Zagrebu

Zagreb, 3. okt. as. Ta teden se bo v Zagrebu začela mednarodna železniška konferenca. Konferenca se bodo udeležili zastopniki Italije, Nemčije, Madžarske, Slovaške, Bolgarije, Rumunije, Grčije, Švedske, Turčije in zastopniki generalnega guvernerata zasedenega poljskega ozemlja in zastopniki vojaške vlade v Srbiji. Konferenca bo obravnavala vprašanja mednarodnega tranzita skozi Romunijo, Bolgarijo in Turčijo in bo uredila ustrezajoče tarife.

Japonska pred vstopom v vo no

Berlin, 3. oktobra. as. Nemška poročevalska služba objavlja, da je neka ameriška radijska postaja ponosil v francosčini objavila novico, da je Japonska tik pred vstopom v vojno, kajti vlada kneza Konoya ni prejela iz Washingtona koncesij, ki jih je hotela dobiti. Ugled japonske vlade bi naj bil zaradi tega zelo omojan in oblast bodo prevzeli Macuoka in pristaki skrajnega krila. Japonska bi sprožila ofenzivo na jugovzhodu, in sicer proti Siamulali na Nizozemski Indiji. To bi pomenilo, da bi Amerika morala stopiti v vojno. — V Tokiu izjavljajo, da je bil ameriški pogoj za koncesije ta, da bi Japonska morala izprazniti velik del zasedenega kitajskega ozemlja in skleniti mir z maršalom Cankajskom.

Bojna ladja »Nelson« v Gibraltarju

Stockholm, 3. okt. lp. »Afton Bladet« poroča iz Londona, da je angleška bojna ladja »Nelson« prišla v Gibraltar, kjer jo bodo morali popraviti. List poroča, da ima ladja veliko odprtino na desni strani, poškodovana pa je tudi na poveljniškem mostu. Obenem z »Nelsonom« je priplula v pristanišče tudi lahka križarka, ki je bila tudi zelo poškodovana. To križarka je v pristanišče privlekel neki vlačilec. Obe ladji sta po prihodu izkrcali mnogo mrtvih vojakov.

Sicer pa je v pristanišču v Gibraltarju zelo živ

Kratek pregled velesojma

Mirno lahko trdimo, da Ljubljana tako lepega, bogatega in vsestransko urejenega velesojma, kakor je letošnji še ni doživela. Na zunanjo povzdigujejo velesojme je novi lepi paviljoni, zlasti pa množičen in arhitektonsko učinkovit vhod. Prav tako so notranje trate, ki so bile svojčas le slabo izkoriščene letos vse bolj smotrno izrabljene, hkrati pa tudi neprimerno lepše pripravljene, kakor sicer. Vzporedno z učinkovito zunanostjo in celotnim vtisom, ki ga napravljajo sejmische na obiskovalca od daleč pa gre vtis, ki ga dobi gledalec, če velesojm poglobljeje ogleda.

Nasproti glavnemu vходу je manjši paviljon M, v katerem razstavljajo razna ministrstva, kakor korporativno, prometno itd. Korporativno ministrstvo je na razstavi pokazalo tekstilno narodno blago, ki se izdeluje v stremeljenju, da se doseže čim večja neodvisnost v oblačilni stroki. Tu so razstavljena blaga za obleke, dalje blago za perilo, blago iz umetne svile in razni izdelki za tapetiranje pohištva. Vsi izdelki so umetno izdelani in nosijo imena tvrdk, ki so jih izdelale in prodajne cene na drobno za meter. Presenetljivo nizke so prav cene. Gospodinje bodo zlasti še zanimala navodila, kako je treba s takim blagom ravnati pri pranju, likanju itd. Prometno ministrstvo obravnava z grafiko in fotografijami promet-

na vprašanja Kraljevine. Mogočno je prikazana tudi velika melioracijska akcija, kakor osuševanje močvirij itd. Sosedni paviljon N ima Goriška pokrajina. V njem razstavljajo industriji in proizvajalci Goriške pokrajine: oprave, stroje, katarizirano lepenko, radioaparate, stanovanjske opreme, tekstilne izdelke, sadje, cvetje in seveda tudi vino. Za paviljonom M je v posebnem paviljonu, ki ga je nekdanja zbornica za TOI razstava Italoviscose, velikanse italijanske industrije za izdelavo umetnih vlaken za umetno svilo in blago. Za paviljonom N je zgrajena tvrdka Fiat svoj lastni paviljon, v katerem učinkovito razstavljajo najnovejše tipe avtomobilov. Posebno pozornost bo vzbudil mogočen letalski motor, zanimali pa bodo tudi vsakogar modeli tankov, aeroplanov in model ogromnih Dieslovih motorjev, ki ženejo največje parnike. Pravokotno na te paviljone stoji v notranjem razstavišču nov paviljon tvrdke Montecatini. Ta ogromna kemična industrija razstavlja svoje izdelke za kmetijstvo, umetna gnojila in podobno. Izredno zanimiv je tudi velik model tovarne za izdelovanje aluminija, katerega ta tvrdka v velikih količinah proizvaja.

V glavnih paviljoni, ki so izredno lepi, se nam predstavlja vsa italijanska industrija, pa tudi Ljubljanska pokrajina z vsemi svojimi proizvajalnimi možnostmi. Na levo od glavnega vhoda so razstavljeni strojni izdelki kakor motocikli, kolesa, stroji za obdelovanje železa, radiatorji itd. Tu so razstavljeni tudi modeli motornih in električnih vlakov, modeli lokomotiv, raznih avtomobilov. Te razstavlja tvrdka Breda ki kaže tudi model belgajškega tramvaja, za katerega je ona naredila pogonske vozove. Lepa je razstava tovarne Ansaldo, ki ima ogromne ladjedelnice in tovarne motorjev. Tu razstavlja tudi kemična industrija, zanimivi so modeli štedilnikov, najnovejši pisalni stroji, črpalke, stroji za pekarne itd. V drugem paviljonu, ki gre vzporedno z Lattermanovim drevoredom razstavlja državni monopol svoje izdelke. Izredno lepa pa je razstava narodne zveze pokrajinskih konzorcijev poljedelskih pridelovalcev. Dolga etena je vsa preslikana z učinkovitimi prizori iz kmečkega življenja. Pred njo pa so razstavljeni najrazličnejši krasni pri-

Električna lokomotiva, izdelek tovarne »Breda«

delki, kakor sadje, zelenjava itd. Lepo razstavo ima petrolejska industrija, ki razstavlja tudi model pravega petrolejskega polja z vrtnimi stolpi. Svoj mogočni razvoj dokazuje z lepo razstavo industrija lekarniških izdelkov, fotografska industrija, z lepimi modeli ladij preseščajo paroplovne družbe. Harmonikaše bodo posebej zanimala najnovejše harmonike. Vse polno industrijskih izdelkov, ki jih tu ne moremo naštet, bo v tem paviljonu dokazovalo zmogljivost težke in lahke industrije. Na kraju paviljona pa bo vsakega obiskovalca razveselila res čudovita razstava umetniških steklenih izdelkov in razstava odličnih obrtniških izdelkov, ki jih razstavlja zveza italijanskih obrtnikov.

Tretji novi paviljon je določen za razstavo Ljubljanske pokrajine. Kakor prejšnja leta, tako bomo tudi letos učinkovito pokazali, kaj premore industrija Ljubljanske pokrajine, kaj njeno obrtništvo, kaj naša kmečka proizvodnja. Posebno pozornost bodo na letošnjem velesojmu zaslužile tudi vse zunanje koje ob paviljoni. Zunanje koje topot ne zadržajo niti najmanj za lepimi razstavami v notranjosti in opozarjamo zlasti na izredno lepe razstave v kojah ob obeh paviljoni, kjer razstavlja italijanska industrija. Tudi po razstavišču samem, kjer stoji še manjša razstavna poslopja, je videti vse polno zanimivega. Celotni vtis, ki ga velesojm napravljajo, je veličasten in bo prav gotovo zato tudi dosegel tako lep uspeh, kakor še nikdar.

Dr. Franc Jere 60 letnik

Dne 2. oktobra je obhajal 60 letnico — danes pa ima svoj god — dr. Franc Jere, profesor škofijske klasi. gimnazije. Širši javnosti je znan kot prevajalec sv. pisma NZ in pisatelj šolskih knjig. Bivšim zavodskim dijakom pa je znan kot izbraten klasičist, skrben vzgojitelj in vzoren duhovnik.

Dr. Jere je predvsem velik strokovnjak v predmetih, za katere je usposobljen. Njegovo obširno znanje klasičnih jezikov poznajo zavodski dijaki, še bolj pa slov. javnost. Sodeloval je pri več šolskih knjigah. Pomembno je njegovo delo pri obširnem Doklerjevem grško-slov. slovarju. Doktor sam piše v uvodu o dr. Jeretu sledeče: »Nasvetoval je v leksikalnem in jezikovnem oziru potrebne spremembe, odstranil marsikatero neenakost, nadomestil posamezne izraze s primernejšimi, opozoril pri prevodu nekaterih težavnejših mest na novejšo razlago itd.« To delo je opravljal več let. Važno je njegovo delo pri sestavi latinske učne knjige: Belec-Jere-Omerza: Latinska vadbica in slovnica za I., II., III. in IV. razred. Svoje globoko znanje grškega in slov. jezika je pokazal pri prevodih iz sv. pisma. Iz grščine je prevedel sv. pismo N. Z., zdaj prevaja za Slavčičovo Sv. pismo S. Z. iz grškega jezika knjige: Judit, Tobija in Modrostno knjižo. Veliko se je bavil z grškimi cerkvenimi očetmi in je priredil za Jakličovo Življenje svetnikov življenjepis več vzhodnih svetnikov. Znan je kot izbraten latinec. Nani se obračajo za prevod v latinščino mnogi ljubljanski gospodje, ki pošiljajo v lat. jeziku spomenice, predloge, prošnje itd. v daljni svet.

Dr. Jere je velik tudi kot človek. Zavodski dijaki občudujejo njegovo točnost, vestnost in izredno pridnost. V St. Vidu sta bila dva profesorja, zaradi katerih je bila čelna stran zavoda skoraj vso noč razsvetljena. Pri prof. Šolarju je gorela luč do dveh, tretje čez ponoč, včasih do jutra; pri dr. Jeretu se je pa točno ob tri četrti na štiri posvetilo. Nadzorniki so bili zadovoljni z njegovo vestnostjo in pridnostjo. Neki nadzornik je zapisal o njem v nadziralno knjižo: Z nenavadno vestnostjo popravlja šolske zvezke. Z njegovo natančnostjo so računali tudi drugi gospodje. S prof. Pavlinom sta opravljala mučno korekturo pri mnogih obširnih knjigah. — Dr. Jere je poleg vsega zlasti še vzoren duhovnik, ki prekleči več ur na dan v kapeli. Pisal je nabožne članke za Bogoljuba in druge liste. V zavodu je bil mnogo let redni spovednik redovnih sester.

Rojen je bil 2. okt. 1881. na Panchah, župnija Lipoglav. Po maturi je študiral bogoslovje, bil nato nekaj časa kaplan v Kolovratu, nato pa eno leto prefekt v zavodu sv. Stanislava. Leta 1907. je odšel na dunajsko vseučilišče, kjer se je usposobil za profesorje klasičnih jezikov in slovenščine. V zavodu poučuje že 32. leto in je vzgojil že štiri rodove zavodskih učencev.

Naj veljajo te vrstice ne kot slavošpev njemu, ki vsako pohvalo ali priznanje odklanja, ampak kot slavošpev zavodu, ki se more ponahšati s takim možem.

KULTURNI OBZORNIK

»Aida« v ljubljanski Operi

Premiera v ljubljanski Operi. Po zadnji svetovni vojni so se pojavile v glasbeni umetnosti najrazličnejše struje. Vsem je bilo skupno to, da so iskale preprostosti in jasnosti v izrazu, kar naj bi bilo reakcija na do tedaj prevladujočo prenasitenost romantike in njenih zadnjih izrastkov; dajale so prednost linearnemu izražanju kot nasprotje pretežno harmonično izražajoči se romantični dobi; obračale so se bolj na človekov razum, dočim je romantika s svojo poglavljenostjo iskala poti do človeškega srca. Dočim je romantika veaj v splošnem s svojo melodioznostjo apelirala na čustvo, je nova predmetnost s svojo razumsko konstruktivno hladnostjo včasih kar odbijala. Dasi je ustvarila marsikaj dobrega in je nakazala nove poti v glasbi, vendar širokih mas nova stvarnost ni zajela. Ker je pa glasba prevažen činitelj, ki ga ni mogoče iz celotnega človeškega doživljanja kratko in malo izključiti, so široke množice, žejne glasbe, iskale sebi in času primeren vzor v glasbi. Ni bilo samo naključje, da je že pred leti ravno Verdi, trenutno nekoliko pozabljen ali tudi umetno v ozadje potisnjen, doživel novo zmogovito vstajenje. Njegova prozornost v izrazu, linearnost v melodiji, napetost v ritmu, barvitost v instrumentaciji, gorkota v celotni glasbeni govorici: vse to je bilo množici blizu in tudi času ne oddaljeno kot bi kdo na prvi pogled sodil. Zato tudi to najhrz ni bilo golo naključje niti ne poklon razmeram, da je operno gledališče odprlo novo sezono z Verdijevo Aido. Hotelo je biti pravično času in njegovim

umetniškim zahtevam; storilo je pa, človeško gledano, dobro delo, da je dalo v času splošne zaskrbljenosti in duševne potlačnosti na oder umetnino, ki ne služi reševanju težkih problemov, ki človeka ne trga in ne tlačijo, ampak ga dviga in očističuje. Občinstvo je opernemu vodstvu za to kretnjo hvaležno; to tembolj, ker je bilo delo tudi z umetniškega vidika dovršeno podano, tako da stopamo z najboljšimi uri v novo sezono.

Nosilka naslovne vloge je bila Valerija Heybalova. Vse vloge v tej operi, posebej še vloga Aide, stavijo na vse izvajajoče izredne umetniške in tudi fizične zahteve. Heybalova se dviga od nastopa do nastopa. Glas dobiva vse večjo trdnost in dramatično prodornost. Tudi igralstvo je bila dobra, kar je zlasti v dveh ekstremih izborna nakazala: na eni strani kot podrejena sužnja, na drugi strani pa kot nadmočna tekunica v ljubezni sami kraljevi hčeri. Dramatično napetost je vzdržala do konca. Zelo dobro je bila tudi Radev-Kogejeva kot Amneris. V začetku se je zdela glasovno nekam negotova, a je od dejanja do dejanja vse bolj blesteče pokazala lepoto svojega glasu. Egipčanskega kralja je pel Popov. Glasovno in igralsko je bil dober, le v nekaterih scenah bi si želeli situacij primerno več dramatičnega izraza. Kot Radames je nastopil Francel, ki je kot ustvarjen za to vlogo. Pevsko utrudljivo speve je razen nekaterih mest dovršeno odpel; prav tako je bil dober v igri. Velikega svečenika je z dovršenostjo, ki smo je pri njem vajeni, postavil na oder Betetto, Amonasra pa Primožič. Dobro sta se podala v celoten okvir tudi Rakovec in Polajnarjeva. Dirigiral je Neffat, ki je z večšo roko obvladal ves veliki aparat, ki ga ta opera zahteva. Majhne neskladnosti, ki so sem in tja nastale med orkestrom in med

odrom, moramo pripisati na račun splošne situacije (zbor svečenikov). Gotovo je tudi Neffatova zasluga, da ni bilo čutiti z nekaj malimi izjemami popuščanja dramatične napetosti, kar se pri operah s takimi dimenzijami rado zgodi. Tudi orkester je zvel polno in zvočno, le v instrumentih, ki nastopajo solistično, so bile včasih majhne intonacijske nejasnosti. Scenska glasba je bila boljša kot navadno, vendar še ne popolna. Režiral je Debevec, ki je s spretno roko rešil problem, kako spraviti na tesen oder delo velikih dimenzij. Le pri najbolj svečanih zbora, smo čutili tesnobo prostora. Oder je opremil inž. Franz, pleše pa naštudiral Golovin. Zbor omenim sicer na zadnjem mestu, čeprav je ena najsvetlejših točk našega opernega ansambla. Vodi ga Simoniti. Poseben poudarek je dal zbor mestom, ki nosijo na sebi pečat veličastne razgibanosti. V večjih mestih prireja operni zbor, včasih tudi skupaj z opernim orkestrom in solisti, samostojne koncertne nastope izven opere; ti nastopi imajo nenavadno živ odziv pri občinstvu, ki včasih rado vidi svoje ljubljence brez mask in kostumov. Morda bi se dalo to s podporo opernega vodstva tudi pri nas izpeljati: dirigent je tukaj, material tudi.

Na splošno je bila Aida v danih razmerah podana tako, da ni mogla njena uprizoritev vzbuditi posebnih pomislekov tudi pri tistih številnih poslušalcih, ki so jo slišali na večjih odrih v domovini njenega nastanka. Edina nezaveseljiva točka predstave je bilo občinstvo, ki je s prepoznanjem prihajanjem motilo skoraj celo prvo dejanje. Uprava naj takoj v začetku sezone poskrbi, da se to ne bo več ponavljalo, čeprav se v sedanjih izrednih razmerah predstave pričenjajo ob uri, ki je za velik del občinstva kaj neprimerna. Matija Tome.

Minister Pavolini pesniku Silviju Sardenku

Minister za ljudsko kulturo Ekske. Pavolini je poslal pesniku Silviju Sardenku, ki mu je poklonil izvod nove izdaje svoje zbirke »Roma«, naslednje pismo:

Spoštovani g. doktor!

Prejel sem Vaše ljubeznivo pismo z dne 22. t. m. in knjigo poezij, ki ste jo posvetili Rimu — poezij, navdahnjenih v času Vašega študija v Rimu, ki ste jih objavili ob zelo prikladnem času v novi in lepi izdaji.

Zagotavljam Vam, da sem sprejel Vaš prijazni dar s posebnim zanimanjem in veseljem; posebno sem vesel, da lahko preko dragocenega predgovora prof. Umberta Urbanija, predgovora, ki ste ga blagovolili priložiti knjigi v italijanskem prevodu, spoznam plemenitega slovenskega pevca Večnega mesta.

Medtem ko se Vam kar najiskrenejše zahvaljujem za Vašo prijazo in ljubeznivo pozornost in ko Vam izrekam svoje največje priznanje in zadovoljstvo z Vašim delom in s čustvi, ki ste jih hoteli pokazati, pošiljam Vam, založniku knjige dr. Alešu Persinu in prof. Umbertu Urbaniju svoje najpriskrenejše pozdrave. Pavolini s. r.

† Podmaršal v p. Ivan Lavrič

† Podmaršal Ivan Lavrič. Šele danes smo dobili sporočilo, da je dne 23. septembra v Zagrebu zatnil svoje oči podmaršal v pokolu Ivan Lavrič plemeniti Zaplaz. Dosegel je visoko starost 92 let.

Kot častnik bivše avstro-ogrške armade je dosegel, dasi Slovenec, generalsko čast, kar je tiste čase bilo nekaj nenavadnega ter priča o veliki sposobnosti tega slovenskega moža.

Zadnja leta svojega plodonosnega življenja je preživel v Zagrebu, kjer je umrl. Njegovo truplo so prepeljali v Maribor, kjer so ga dne 27. septembra položili v rodovinsko grobnico.

Naj počiva v miru. Zalujočim svojem izre-kamo svoje sožalje.

Smrt mladega akademika

Včeraj zjutraj je umrl v ljubljanski bolnišnici odlični katoliški akademik Ivan Misjak, abs. filozofije, iz Novega mesta. V Ljubljani je študiral matematiko in je bil velik matematični talent, ter je n. pr. že v peti gimnaziji delal naloge osmošolcem.

Dom mu je dal kleno kršćansko in narodno vzgojo, ki je bila vodnica v njegovem življenju. Pomagal si je med študijem veliko z instrukcijami.

Zelo bogato je bilo njegovo notranje življenje, ki smo ga gledali njegovi tovariši od blizu. Že doma globoko veren in odločen fant, se je na univerzi takoj priključil katoliškim akademikom.

Njegovo življenje je bil izraz globoke vernosti. To smo vedeli že prej, sedaj v boleznih smo pa spoznali še bolj. Še pred par tedni, ko je bil že slab, tik preden se je začelo njegovo veliko trpljenje, ko mu je povzročil vsak dihanje bolečino, nam je odkril in povedal svoje gledanje na trpljenje. Zakaj, trpeti zanj ni pomenilo samo prenašati slučajne muke, ampak je videl v trpljenju nalogo, ki mu jo je naložil Bog in za katere namen zato on sam prav dobro ve. Daroval se je za misijone in za blagor slovenskega naroda.

Bil je poln močne volje do življenja, želel in boril se je zanj; ko pa je spoznal, da ni več upanja, ni hotel tolažbe in ni maral jadtovanja, prosil je samo molitve. In ko je umiral, je še za vsakogar posebej naročal, kaj naj stori, kako naj uredi svoje življenje.

Odločno je priznaval svoje prepričanje in bil je discipliniran tako pri verskih vajah, pri klubskih obveznostih; pri nastopu na univerzi ni nikdar manjkal. Četudi je živel v gmotnih težkočah, ni nikdar tožil in godel. Kakor je bil vesel in vedrega značaja pred boleznijo, tako junaško je tudi prenašal bolezen.

Dragi Ivan, Boga, ki si ga v življenju zvesto spoznaval, prosimo, naj prišteje Tvojo dušo izvoljenim. Počivaj v miru!

Sport

Pred prvenstveno tekmo SK Ljubljana : Hermes

V nedeljo popoldne bosta merila svoje moči na igrišču Ljubljane dva najmočnejša predstavnika slovenskega nogometa: Ljubljana in Hermes. Hermežani se zanašajo na svojo staro srečo, ki jih spremlja, kadar gre za točke in upajo, da bodo s svojo borbostjo dosegli izenačenje s tehnično močnejšo Ljubljano. Kdor pa je videl zadnjo nedeljo ljubljanske meščane v borbi proti Elanovcem, se je prepričal, da so spet v formi svojih sijajnih dni. Pridobitev Orla je izdatno okrepila krilsko vrsto, proti kateri bo imel Hermesov napad polne roke dela. Upamo, da bomo po daljšem času spet uživali živahno in napeto igro.

V predtekmi, ki bo tudi prvenstvena, nastopi Grafika proti Jadranu.

Severna srbska liga je doživela po drugem kolu nemala presenečenja. Obilile je zmagal nad Jugoslavijo z 1:0. Zanimivo pa je bilo, da je za Obiliča igralo 6 bivših Jugoslovancev, katere je Jugoslavija odslavila kot staro železo. V nedeljo so se mashevali in pokazali, da bi še vedno lahko nosili rdeče drese. Stanje po II. kolu je sledeče: 1. Obilic, 2. BSK, 3. PAK, 4. Jugoslavija.

V oktobru bodo imeli Nemci sledeče velike športne prireditve: 5. oktobra mednarodna nogometna tekma Nemčija-Svedska v Stockholmu; istočasno bo tudi mednarodna tekma proti Finski v Helsinkih. V Monakovem pa se bosta pomerili pla-valni reprezentanci Dunaja in Monakovega. 10. okt. nastopila nemška teniška reprezentanca proti hr-vatski v Zagrebu. 12. oktobra: meddržavne bok-sarske tekme Nemčija : Italija v Breslavi in no-gometna tekma Monakovo : Sofija v Monakovem. Istega dne bo meddržavna kolesarska tekma Nem-čija : Italija v Milanu. 26. oktobra: Medmestna tekma Dunaj : Budimpešta na Dunaju.

Prva partija

IV.

Tako, zdaj Stanko razume. Najbrže bo tako, kakor je povedal Falta, ki so mu rekli Pepek. Ampak Pepek vidi s svojimi očmi. Stanko pa s svojimi. In ne vidi samo; sliši njeno malobesednost in čuti bolelost, sam zadržuje dihanje in hodi po prstih, da bi nič ne zahrumlalo. Če bi brenil v stopnico, bi v tej tišini zadonel kakor strel. Marija bi se ustrašila, prebledela, in šivanje bi ji padlo na kolena. — Teči k njej, teči in ji poklekni pred noge, položi ji glavo v naročje: ne bojte se, Marija, samo spotaknil sem se iz same mladosti. In ona — rdečica bi jo obšla in prsti bi ji drgetali. — Vem, Stanko, da ste vi tudi tako sami na svetu. Spominjate me nekoga, ki sem ga poznala pred leti; odšihod se nisem z nikomer, z nikomer razumela. —

Ne, to ni mogoče, zakaj Adam dela na dvorišču novo kletko za grlice; nikdar se ne gane z doma, kvečjemu kadar gre v jarno, povsod se ozirajo njegove vpadle ušesce. Če bi bil Stanko kdaj na smrt bolan (Stanko še ni bil bolan, ampak misli si da je strašno lepo in žalostno); ležal bi zgoraj in težko dihal od vročice. Potem bi tiho, tiho zaškrpale stopnice, in med vrati bi stala Marija. — Potrebujete česa? — Ne, hvala, nič; vem, da bom kmalu umrl. — Ne glejte me tako, imate oči kakor nekdo, ki sem ga ljubil. Umrl je, in moje srce je mrtvo. — Ni, mrtvo, slišim ga biti do sem. Ko bi vam smel položiti glavo v naročje, ki me prenehala tako strašno boleti. — In spet je vse tiho, nič, samo tresotič se prsti v lasih. — Vas še boli glava, Stanko? — Jezus, Marija, Marija, Marija! —

Stanko si zariva nohte v dlani. Saj je kakor obseden. Njena ramena, sklonjena nad šivanjem,

njen močni in snežnobeli vrat — ko bi ne tičal Adam neprestano domal. Potrkali bi na vrata njene sobice, položila bi šivanje na kolena. — Prišel sem k vam, gospe — nimam s kom govoriti o svojem življenju; ljudje so tako surovi. Prosim, le šivate dalje, lepše se sanja, če se sliši šušenje tkanine. Je tako žensko in čutno; ko bi smel tkanino mečkati v pesti. — Marija, saj so vaši prsti, saj so tvoje roke! — Pustite, Adam pride! — Ne, Adam nikoli več ne pride, sliši, Marija, nikoli več. —

Res, že ga neso z nogami naprej skozi zavodna vrata. Saj je Badjura pravil, da ga bo nekdo zasulo. Zakaj se tako peha za akord, reže Adam? Tu je imel zapisano, da se mu bo nekaj zgodilo, tukajle med očmi je imel zapisano. Zdal se je na svoji postelji v kuhinji, z brado navzgor in s svečo ob glavi. Niti ne mežika več iz tistih globokih jamic. In ponoči, ponoči — gre Marija gor, bosa je in se trese. — Stanko, Stanko, bojim se Adama! — Ne bojte se, Marija; položite glavo semle na moje ramo, in jaz vas bom zibal kakor brat, Marija, kakor brat; saj vidite, da imam sklenjene roke in molim. Vidim vas, Marija, in čutim vonj tvojih las. Ne, nič, niti ne ganite se, tako ste mi sveti, da me kar mrzijo. — In Marija tiho globoko diha, dokler ne zaspi. Torej vidiš Marija. Če kdo smatra koga vrednega zaupanja, se oni tedaj najbolj čuti moža. —

Stanko si grize prste. Le kako bi naredil, da bi mogel kdaj govoriti z njo med štirimi očmi! Kakor ondan — saj si je moral dolgo izmisliti; pri Adamovih ima domeni, da dobi do nedeljah za jutrek; in to nedeljo ni šel pomisliti. Sedel je zgoraj v svoji sobici, z roko na mizi, in se delal, kakor da čita. Kaj bo, kaj bo: ali mu bo prinesla Marija za jutrek, ali so nanj pozabili? Bilo mu je strašno, morda je trajalo ure in ure. Slednjič je šel nekdo po stopnicah. Stanko je začelo srce utripati, da ga je kar dušilo. Nekdo potrk. »Noter,« je suho rekel Stanko, in gospe Marija mu nese na podstavku

zjutrek. Zdal bi moral izpregovoriti, zdaj ali pa nikoli — čuti Stanko in strah ga je, saj se mora slišati, kako mi razbija srce! Ni mogel dvigniti oči; videl je samo njene roke in razbode prste. »Hva — hvala,« je spravil iz sebe obupano in mrmrjaje. In te bele roke so se malo poobotavljale, morda bi moral še nekaj reči, morda bi se moral opravičiti, da se je tako zakopal v čitanje — toda konec, za vedno konec! Nič ni rekla, odšla je; nikoli več, nikoli več si Stanko ne bo upal čakati, da vstopi Marija. Tako, zdaj je konec. Kaj vse bi ji lahko povedal! Morda bi bil poskočil, ji vzel tisti podstavek iz rok in se dotaknil njenih prstov: zaradela bi bila vsa. Tako pa je samo mrko zrl v knjigo, sam nase jezen. Morda je opazila njegovo mrkost in se čutil užaljeno. In Stanku je strašno hudo, pobit je kakor še nikoli. —

Ne, to je treba drugače, premišlja Stanko. Marija mora videti, da tudi jaz stojim nad svojo okolico — mislim duševno in sploh. Midva bi utegnili imeti toliko skupnih interesov! Na primer če bi imel knjige, čim največ knjig: gotovo bi nekega dne prišla; opravičilo, ampak jaz bi tako rada brala tole knjigo. — Pa je res čudno, Marija, da ravno to knjigo, ki je pisana kakor s krvjo mojega srca. Podčrtal sem si nekatere stavke, pri katerih sem moral misliti na vas. — In potem se dva človeka sklonita nad eno knjigo; njeni lasje ga žgečkajo po lice, njena roka se dotika njegove rame. — Stanko, čudovito, saj tore, kar ste podčrtali, sem čutila že tisočkrat! —

In Stanko se je odpravil nekega dne po končanem delu v mesto in naravnost v antikvariat. Saj že skoraj ne je, samo da bi mu ostalo nekaj kronic od vozačeve meze. — Knjige, kakšne knjige? — Stanko okleva in izbira v vrstah in kupih knjig. Naposled nese domov dosti manjši zavitek, kakor si je bil mislil. In ko doma lista po knjigah, se boji da ni izbral pravih. Ne more najti tistih stavkov, ki bi jih podčrtal za Marijo. Ni tam tistega,

po čemer hrepeni prevarana in nerazumljena duša, veš, tisto veliko junaštvo, tista prava in velika ljubezen in odrešenje. — Vzhletemu Stanka nekako beženo in odrešenje. — Vzhletemu Stanka nekako prebrati. Kdo pa ne? Morda pride Marija, kadar on koplje spodaj pod zemljo, sem popravi, vzame v roko njegovo knjigo, sede na kraj postelje ter bo brala, brala. Ze to je nekaj kakor vez — recimo, duševna vez; je skoraj tako zaupno, kakor piti iz istega kozarca. Ko bi iz teh knjig zadisla slabost diha Marije! Marija, zakaj moram nate toliko misliti! Zakaj? Menda zato, ker imava toliko skupnega. Midva živiva s surovimi ljudmi, s katerimi se ne moreva razumeti, in v malosti, ki naju duši. Toliko bi ti imel povedati, Marija! Toda nekoč, počakaj, nekoč si pritisne roke na prsi in mi poroča: Stanko, Adam je tu; jaz ne bom nikoli prelomila svoje besede, morate razumeti, — pojdi, pojdi proč, ne bova se več videla; toda nikoli nisem v življenju nikogar tako ljubila, kakor tebe. —

Da, tako bodi, tako je; ampak Stanka moti, da to žalostno in vznemirno čustvo čuti tako strašno telesno. Hotel bi poljubljati ali gristi reči, ki se jih je dotaknila; misli na njene roke, njen sklonjeni tilnik, Marija, Marija! In ponoči, ponoči leže z licem na gošo tla; tam spodaj spi Marija, — zdaj sem ti najbližje, morda te slišim dihati, morda čuješ, kaj ti šepetam. Klečim ob tvoji postelji, čutim tvojo toploto. Jaz sem, Marija, sliši, jaz sem; ko bi smel položiti obraz na vaš lakot, ko bi vi samo pomolili mezinček: na, ugrizni! — Stanka je že sam s seboj strah njegove blazine ljubezni. Kaj te je obsedlo, Stanko, zakaj si tako zblaznel! —

Res, tako ne gre dalje; in Stanko si prizadeva, da bi mislil na gospe Hansenovo. Ta Svedka je nekaj drugega, kakor da ni ženska. Človek jo gleda samo od daleč, pa mu je nekako lahko, čuti se sproščeneja in srečnega. Marija pa — je bolj duševen odnos, si misli Stanko. Takšna grozna bližina ali kaj. Najbrže bo to ljubezen.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Poizvedovanja

Nalivno pero sem izgubila na poti od šempetrške vojašnice po Poljanski cesti ter preko trga do magistrata. Poštenega najditelja prosim, da ga proti nagradi odda na naslov: B. J. Mestni trg 3-III.

Kdor je videl v torek zjutraj okrog 7, ko sta dva moška peljala na štirikolesnem mizarškem ročnem vozičku iz šuštarjeve parne žage deske po lžanski cesti proti mestu, naj sporoči, kdo sta bila in dobi 100—200 lir nagrade.

NECCHI
ŠIVALNI STROJI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Ljubljana

Tečaj italijanščine in drugih jezikov — dnevi in večerni — začetni in nadaljevalni prične 6. oktobra. Zahtevajte prospekt: »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

Pouk na ljubljanskih strokovno-nadaljevalnih šolah se še ne bo pričel v ponedeljek, 6. t. m., ter bo o pravem času javljeno, kdaj se prične.

Na uršulinski gimnaziji je začetna služba božja v soboto 4. oktobra ob 9. Nato gre do dijakinje v telovadno dvorano, kjer dobe nadaljnja navodila. Za gojenke zadošča, če pridejo v nedeljo popoldne v zavod.

Na Rakovniku je nocoj mladinska ura molitve (prva duhovniška sobota). Pridite v čim večjem številu. Začetek ob pol sedmih.

Pri Sv. Jakobu se bo po starem običaju obhajala rožnovenska nedelja še posebno slovesno. Ker je tu kanonično ustanovljena bratovščina sv. rožnega venca za vsa škofija, se morejo od sobote pred rožnovensko nedeljo opredelne in na nedeljo samo dobiti tako zvani porčunkulski odpusti, h katerim bo vabilo slovesno zvonjenje v soboto ob dveh. V nedeljo bo maša ob 11 slovesna, zvečer ob 6 pridiga, rožnovenska procesija, molitev sv. rožnega venca, slovesne pete litanije Matere božje in Zahvalna pesem. Ob tej priliki bo prvič razsvetljena lurska kapelica na nov in okusnejši način.

Društvo zobozdravnikov vabi svoje člane na mesečni sestanek, ki bo 4. t. m. ob 18 v hotelu Strunelj v Ljubljani.

Združjenje krojačev, krojačič in sorodnih obratov v Ljubljani vabi svoje člane, da pridejo v soboto 4. oktobra ob pol 3 popoldne pred glavni vhod Ljubljanskega velesejma na Gospodarske cesti, da gredo od tam skupaj na ogled v paviljon tekstilne razstave na velesejmu. Pri ogledu tekstilne razstave bodo prisotni funkcionarji, strokovnjaki pa bodo razkazali in ob-

razložili predelavo, izdelavo ter postopek z novimi tekstilnim blagom. Vstopnina skupnega ogleda v tekstilnem paviljonu je prosta. Navzočnost vseh članov obvezna.

Mestno zdravniško nedeljsko službo bo opravljala od sobote do 20. ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Štefanova ulica 7-I, telefon 36-41.

Številke na rokavih bodo v soboto prvič imeli tržni organi na živilskem trgu. Gospodinjje in kupci naj se torej z zaupanjem obračajo na tržne organe za najraznovrstnejša posredovanja pri prodajalnikih. Toda tudi sedaj vpeljana številka na rokavih tržnih organov ali pa še tako veliko povečanje številka tržnih organov ne bo moglo odpraviti pomanjkljivosti z našega živilskega trga, če gospodinjje in sploh konsumenti sami ne bodo pomagali pri uveljavljanju protidraginskih predpisov s čim največjo discipliniranostjo.

Cepljenje v Mestnem domu. Drugi turnus cepjenja zoper davico bo v soboto, 4. oktobra, ob 16.30 v Mestnem domu. Opozorjamo starše, naj k temu cepljenju pripeljejo samo tiste otroke, ki so bili pred 14 dnevi cepljeni v Mestnem domu.

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Vodnikov trg 5, prične z razdeljevanjem moke, riža in testenin dne 3. t. m. po običajnem redu počenši z začetno črko O—R.

Večerni trgovski tečaj (knjigovodstvo, trgovstvo, korespondenca, računstvo, pisarniška dela, stenografija, strojeopisje, italijanščina, nemščina) prične v torek 7. oktobra. Šolnina nizka. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

Pevke in pevci akademskega cerkvenega pevskega zbora! Pevska veja za akademsko službo božjo pri o. frančiškanih je v soboto ob pol 7 zvečer in v nedeljo ob 10. Prihajajte redno in točno ob napovedani uri! Vabimo nove pevke in pevce; prijavite se med pevskimi vajami v pevski sobi poleg frančiškanske porte.

Gledališče

Drama. Sobota, 4. okt. Zaprt (generalka). — Nedelja, 5. okt. ob 17.30: »Hamlet«. Premiera. Red Premierski. — Ponedeljek, 6. okt.: Zaprt. — Torek, 7. okt.: »Dva bregovca«. Premiera. Red Premierski.

Opera. Sobota, 4. okt., ob 18.15: »Netopir«. Red A. — Nedelja, 5. okt., ob 17.30: »Faust«. Izven. — Ponedeljek, 6. okt.: Zaprt.

Radio Ljubljana

Sobota, 4. oktobra. 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Pesmi in melodije, vmes ob

FIBRIS za ščetke ter MORSKA TRAVA PO UGODNI CENI
Mehanična predilnica za žimo
Uvoz surogatov
Centrala: LJUBLJANA, Tvrnica: FUŽINE
SV. PETRA CESTA 17 TELEFON 10-45

Dolarske hijene

»Da, da! Tako gre v življenju!« zine čez nekaj časa stric Paddy.

Marsikdo love srečo vse življenje, pa je nikdar ne ujame. Drugemu pa se nesmehe sreča kar mimogrede. Koliko raznih naključij je že privedlo popolnoma tuje ljudi pred oltar! Stric Paddy še ves čas opazuje Palmerja in Gizelo, ki sta se umaknila v stran. Vidi ju, kako odhajata v zimski vrt, in si pri tem misli: Nekaj mi je na Jonnyju tujega! Samo to ne vem, kaj?

XVI. POGLAVJE

Palmer v rokah pravice

Vesel in zadovoljen si prižiga Harley Morton cigar. »Prav imate, naključje nam res včasih prinese največja presenečenja. Samo če pomislim, kako sta se spoznala Jonny in Gizela, pa imam že najlepši primer za tako naključje.«

Tako! Jonny mi o tem ni nikdar nič povedal, pravi stric Paddy.

To lahko razumem, da Jonny o tem ne govori rad. Toda zakaj ne bi vedel vi, dragi gospod Mees... Veste, svoj čas se je sukal Jonny največ po družbah, v katere že iz ozira do Gizele nisem mogel zahajati. V teh družbah so bili sicer mladeniči iz najbolj bogatih in uglednih družin, toda bili so preveč lahkomišelnji, zapravljivi in neresni. Sama zabava jim je šla po glavi. Ponočevali so in se zabavali, kakor se jim je zdelo. Zato mi res niso bili všeč. Nekako pred tremi leti sva bila z Gizelo na naši graščini na deželi. V gradu sva imela še več družih gostov in njim v zabavo sem priredil velik lov na lisico. Na lov je šla tudi Gizela.

Vsi smo vedeli, da ima ne daleč od naše graščine tudi Grill lepo pristavo, vendar se nam še sanjalo ni, da ima tudi on tam goste. Na lov je imela Gizela smolo. Preden ji je mogel kdo priskočiti na pomoč, se ji je splašil konj ter oddirjal v divjem diru čez polje. Gizela je izgubila vaje iz rok, vendar je imela srečo in se je vjela za konjevo grivo. Konj je dirjal naprej in se ni hotel ustaviti. Z največjim naporom se je Gizela obdržala na konju. To je bilo zanj vedno težje, ker je svet postal nezavestno težaven. Pobjeglega konja je zapazil neki jezdec, ki je spoznal nevarnost, v kateri je bila Gizela, in hitro odjahal za njo. Nihče ni vedel, kdo je to. Ta jezdec sicer ni prišel pravčasno, da bi ustavil konja, zakaj že pred tem se je zgodila nesreča. Ko je splašeni konj skočil čez precej širok potok, je Gizela odletela s konja naravnost v vodo. Jezdec, ki je bil takoj zatem na mestu, jo je rešil iz vode. Družba mojih gostov, ki so bili na lov, je zgubila vsako sled za Gizelo. Ker je bila seveda Gizela popolnoma premočena in je bila Grillova pristava mnogo bližja kakor naš grad, jo je jezdec, ki jo je rešil iz vode — bil je to seveda Grill sam — odpeljal kar na svojo pristavo. Tam jo je izročil v varstvo svojim prijateljem, ki so jo oblekle. Gizela se pri padcu v vodo sicer ni hudo potolkla, vendar je čez dan ostala na Grillovi pristavi v postelji. Kmalu se je opomogla in ko je zvečer začel Grill s svojimi prijatelji pravo krokarijo, je nenadoma prišla tudi ona med nje. Vse razigrano početje razbrzdane družbe pa ji ni bilo nič kaj všeč. Zato je poklicala Grilla na stran. Zahvalila se mu je za pomoč, hkrati pa mu je krepko brala levite zaradi neresnega in razbrzdanega življenja. Zatem se je hitro poslovila in se sama odpeljala z Grillovim avtomobilom v naš grad.

To je pa res zanimivo! vzkligne stric Paddy in na tibem preklinja nečaka, ki mu je

povedal popolnoma drugačno zgodbo o tem, kako je spoznal Gizelo. »No, in kaj je bilo potem?«

Minili so tedni, preden smo zopet kaj slišali o Grillu. Lepega dne pa je prišel kar k nam in prosil Gizelo za razgovor. Dolgo časa sta se menila in na kraju je Grill Gizeli obljubil, da se bo v resnici poboljšal, če bo lahko večkrat z njo v družbi. Bil je res moč beseda. Pustil je ničvredno družbo in drugo mladostne trapačije. Vedno bolj pogosto je prihajal k nam in končno sta se zaljubila. Jaz sam sem bil seveda dolgo časa proti temu, ker se nisem zanesel na Grilla.

Molk.

Godba igra poskočni valček, vendar Gizela in Palmerja ni videti. Običala sta v zimskem vrtu.

Ali uganete, zakaj sem danes povabil toliko gostov? začne zopet Harley Morton.

Ne, nimam pojma! prizna stric Paddy.

Zadnjič sem govoril z Jonnyjem o poroki... in odločil sem se, naj se drugi mesec devetnajstega že vzameta. Morton vstane. »Se sedaj tičita v zimskem vrtu in zanemarljiva svoje goste... Bodite tako ljubeznivi, pa jih pokličite sem! Nato bom pa sporočil vsem gostom, kaj lahko pričakujemo čez nekaj tednov. Zdi se mi, da bo objava takega družabnega dogodka še posebej koristila tudi Grillovi družbi.«

Stric Paddy gre skozi salon proti zimskemu vrtu. Sam s seboj godrnja in se sprašuje, kaj je prav za prav zmešalo Jonnyju glavo, da govori same norčije. Stric Paddy se odloči, da bo svojega nečaka vzel resno v roke. Najprej bo poslal Gizelo v salon, nato pa bo okraščil Jonnyja. V dveh ali treh minutah bo to lahko opravil.

Ob vratih, ki so vodila skozi veliko stekleno steno v zimski vrt, se stric Paddy ustavi.

Tu torej tičita nekje med palmami. Celo njuno polglasno govorjenje čuje. Tiho stopa stric Paddy po prstih naprej. Debelja preprota mu omogoča, da stopa neslišno. Tako prihaja vedno bližje, ne da bi ga Palmer ali Gizela opazila. Stric Paddy izkoristi priložnost in prisluškuje.

Marsikdaj te ne spoznam več, Jonny! pravi Gizela. »Nekaj te je v teh zadnjih dnevih popolnoma spremenilo!«

Palmer se smeje in stric Paddyju se zdi, da doni iz tega smeha tudi obup.

Saj sem ti že zadnjič dejal, pravi Palmer zasmehljivo, »morda sploh nisem Jones Grill, morda sem tisti drugi, Palmer namreč!«

Gizela se od srca zasmee. Pristrčno objame Palmerja: »Ah, Jonny, ta je pa res dobra... Če pomislim, da ti nisi ti, ampak svoj dvojnik! To bi bilo res zanimivo, toda škoda... take stvari se dogajajo le v romanih!«

No, in kaj bi bilo, če bi se kaj takega vsaj enkrat zgodilo tudi zares? Palmer opreže in se že pripravlja, da bi Gizeli priznal resnico in ji vse povedal.

Toda, Jonny... ne ženi te šale naprej! Niti več ne, kako sem srečna, Jonny! Toda ti se prav nič ne veseliš...«

Vsako besedo je slišal stric Paddy. Jonnyjeva opazka o dvojniku ga je vznemirila. Najrajši bi skočil na plan in zahteval, naj mu pove čisto resnico. Jonny je prav sedaj sam izrekel misel, ki njemu že delj časa roji po glavi. Toda prav dejstvo, da Jonny sam govori o tej možnosti, da Gizelo naravnost zapeljuje na dvojnika, to vendar zopet potrjuje, da so njegovi strahovi o kakem dvojniku neupravičeni. Če bi bil tisti človek tam ob Gizeli v resnici dvojnik Palmer in ne Jones Grill, potem gotovo ne bi spravljaj Gizelo na misel, da je dvojnik. Še manj bi kuj takega Gizeli dopovedoval in zatrjeval.

Kupimo

Kupujem

vse vrste suhih, siviljske, krojaške odrezke, vrede po najvišjih cenah. Alojz Grebena, Vošnjakova ulica št. 4, telefon 24-22.

Posestva

Odprodaja zemljišča

V Zg. Šiški (med cesto in železnico pri gostilni Kavčič) se odproda zemljišče. Reflektanti naj javijo do srede 8. oktobra 1941 pisмено, koliko nudijo za kv. meter. — Reflektanti, ki si želijo ogledati zemljišče na kraju samem, naj se zjane v trgovini Bertok Milan pri remizi, kjer bodo dobili potrebne informacije in kjer naj puste tudi pisemne ponudbe.

Razno

Monograme za robce in perilo, gumbice, gumbe, entel, ašur, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblik, vezanje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Berite Slovenca
in oglašujte v njem!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L. 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Prodamo

Pisalni in računski stroj

precizen, najnovejši, modern konstruiran, takoj prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11489. 1

Perzijsko preprogo

4,5 x 3 m, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11669. 1

Knjige

Knjige vseh strok

antične vrednosti, po zelo ugodni ceni prodam. Vode univerzitetnih institutov in bibliotek vabljene. Ogled vsak dan od 15 do 18 v Kolodvorski ulici 25. 1

Kolesa

Nova in stara kolesa

ženska in moška, ter italijanska športna, prodam. Fantini, mehanicar, Celovška cesta 42, dvorišče. 1

Službe

Iščejo:

Ženska srednjih let

poštena, varčna, skromna, išče službo kjer koli. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Gospodinja« — prodajalka« št. 11588. a

20 letna gospodična

nevpeljana, sprejme kakršno koli pisarniško zaposlitev. Gre tudi v prakso. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 11635. a

Sobe

Oddajo:

Prazno sobo

s kabinetom oddam samo solidni osebi. — Resljeva cesta 26-I, desno. s

Iščejo:

Prazno sobico

išče gospodična proti solidni stanarini ali konverzaciji italijanščine. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »Primorka« 11677. s

Objave

Maslarica iz Škofje Loke

je pustila pri neki stranki kovčeg s perilom in pri drugi stranki zavoj z obleko. Prosim, da se dotični stranki javiti na tel. št. 26-95 ali Papirol, Wolfova ulica 8, ali tel. 21-96

Filatelija

Filatelija Modrijan,

Ljubljana, Miklošičeva 34, razstavlja na velesejmu svoje albume in vlozno albume »Jole«. Prevzame v komis. prodajo znamke ljubljanskih tiskov, aerije raznih držav in kompletne zbirke. r

Berite

Slovenca
in oglašujte v njem!

FIAT

La Fiat alla Fiera di Lubiana

La Fiat, massimo complesso industriale dell'Italia fascista per tutte le produzioni motoristiche della terra del mare e del cielo, partecipa alla Fiera di Lubiana con una grande mostra nel proprio padiglione appositamente costruito a tempo di primato, e con altre diverse mostre in settori all'aperto.

le più moderne e belle automobili, dalla famosa piccola vettura „Fiat 500“ alla 4 cilindri 1100 e alla 6 cilindri 1500.

una ricca gamma di veicoli industriali di piccola media e grande portata.

le trattrici agricole più addatte ai vostri terreni.

i frigoriferi Fiat.

Nel padiglione Fiat alla Fiera di Lubiana troverete anche l'espressione di altre importanti produzioni Fiat: dai **motori e apparecchi di aviazione** ai **grandi motori Fiat-Diesel** per impianti fissi e per navi.

Visitate il Padiglione Fiat e vi renderete conto della potenza produttiva e del progresso industriale a cui sono giunti la tecnica e il lavoro dell'Italia fascista.

Concessionario Fiat in Lubiana:
ditta AMOT di SVETOZAR HRIBAR
Bežigrad 11 — Telef. 24-77

Fiat: 70.000 lavoratori

FIAT

Fiat na ljubljanskem velesejmu

Fiat, največji industrijski kompleks fašistične Italije za izdelovanje motorjev za stroje na kopnem, na morju in v zraku, se udeleži ljubljanskega velesejma z veliko razstavo v lastnem paviljonu, ki je bil zgrajen v rekordnem času in z drugimi razstavami na prostem:

Najmodernejši in najlepši avtomobili od znamenitega malega voza „Fiat 500“, do vozov s 4 cilindri 1100 in 6 cilindri 1500.

Bogata izbira industrijskih vozov z majhno, srednjo in veliko nosilnostjo.

Kmetijski traktorji, ki so najprimernejši za vaše terene.

Hladilniki Fiat.

V Fiatovem paviljonu na ljubljanskem velesejmu boste našli tudi izdelke iz drugih važnih Fiatovih produkcijskih oddelkov: od **motorjev in letalskih aparatov** do **velikih Fiatovih Diesellovih motorjev** za nepremične naprave in za ladje.

Obiščite Fiatov paviljon in spoznali boste produktivno moč in industrijski napredek, ki sta jih dosegla tehnika in delo fašistične Italije.

Fiatov koncesionar v Ljubljani:
podjetje AMOT SVETOZAR HRIBAR
za Bežigradom 11 — Telefon 24-77

Fiat: 70.000 delavcev

Inserirajte v „Slovenču“!

Soc. Ital. **BUHLER** Milano
Fratelli Via Goldoni 17

Impianti completi e forniture di macchine ed accessori per molini
Silos - Pastifici
Trasportatori - Macchine per birrifici - Fabbriche di laterali - Macchine per pressofusioni ecc.

Macinatrice automatica (mod. M.K.S.)
Automatičen mlin

Kompletne naprave in opreme strojev ter sestavnih delov za mline, silose - tovarne testenin - prevoznike - pivovarne - opekarnice - stiskalne li-varne itd.

INTERPELLATECI, senza impegno, per consigli ed offerte

Kličite nas brezplačno za nasvete in ponudbe

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16. in 19. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 15., 17. in 19. uri

Velika dirka

Senzacionalne konjske dirke ... Zadnja filmska romanca slavnega Adolfa Menjoua - Adolf Menjou, Roger Daniel, Dolores Costello in dr.

KINO UNION - TEL. 22-23

Na trapezih cirkusa in na arenah velikih gledališč in varietejev se odigrava zanimiva in globoka ljubzenska zgodba

Smej se bajazzo

Fosco Giachetti - Laura Solari

KINO MATICA - TEL. 22-43

ERNIA senza operazione

Nuovo collatore speciale Contiene in modo meraviglioso qualsiasi forma di ERNIA, anche voluminosa, riducendola ed immobilizzandola in breve tempo

L'ortopedico autorizzato a norma di legge riceve a:

Gorizia — Albergo Tre Corone
Idria — Albergo Didie
Postumia — Albergo Leone
Fiume — Albergo Reale
Trieste — Albergo Posta - Piazza Oberden

KILA brez operacije

Nov specialen pas

ki čudovito dobro zadržuje vsakršno obliko KILA, tudi zelo veliko, jo v kratkem času zmanjša ter imobilizira

Ortoped z zakonskim dovoljenjem, sprejema v:

Giovedì 9 Ottobre
Venerdì 10 Ottobre
Sabato 11 Ottobre
Domenica e Lunedì 12 e 13 Ottobre
Martedì e Mercoledì 14 e 15 Ottobre

Obiščite ljubljanski velesejem!

ESPOSITORI ALLA FIERA DI LUBIANA

RAZSTAVLJALCI NA LJUB- LJANSKEM VELESEJMU

BREDA

Costruzioni Meccaniche Capitale So-
ciale L. 200.000.000

Via Bordonì 9

Stabilimenti — Podjetja: Sesto San Giovanni
(Milano) — Brescia — Mestre — Roma — Napoli

Materiale rotabile ferrotranviario — Macchine
elettriche, agricole e industriali — Macchine per
trattamento dei minerali — Compressori stra-
dali — Caldaie — Serbatoi — Carpenterie metal-
liche — Acciai — Getti di acciaio — Pezzi
stampati e forgiati — Costruzioni navali

Železniški vozni material — Električni stroji,
poljedelski in industrijski — Stroji za obdelavo
rudnin — Cestni valjarji — Kotli — Rezervarji
— Kovinasto ogródje — Jeklo — Jekleni vlitki
Vtisnjeni in kovani deli — Ladijske konstrukcije

LE ARMI DELLA VITTORIA
Esercito - Marina - Aviazione
LE MACCHINE DELLA PACE
OROZJE ZMAGE
Vojaštvo Mornarica - Letalstvo
STROJI MIRU

Società Italiana Ernesto Breda — Milano

DALMINE-S.A.

CAPITALE: L. 120.000.000 — GLAVNICA

AGENZIA PER LUBIANA:
Zastopstvo za Ljubljano:

I. S. D. A.

IMPIANTI
SOLLEVAMENTO DI-
STRIBUZIONE ACQUA

TUBI DI ACCIAIO SENZA SALDATU-
RA FINO AL DIAMETRO

di 825 mm, in tutte le esecuzioni e
per tutte le applicazioni.

BREZZIVNE JEKLENE CEVI

do premera 825 mm v vseh izgotov-
vitvah in za vse uporabe

LUBIANA - Via G. Verdi 2 - LJUBLJANA

Gruppo - Skupina

FIAT

Torino

Marelli

MACCHINE ELETTRICHE, POMPE E VENTILATORI

ELEKTRIČNI STROJI, ČRPALKE IN VENTILATORJI

Rappresentante per la Provin-
cia di Lubiana

Zastopnik za Ljubljansko po-
krajino

ELEKTROINDUSTRIJA S. A. D. D. - Gosposvetska cesta 13 - LUBIANA

ERCOLE MARELLI & Co S. A. - Corso Venezia 16 - MILANO

TRIESTE

Via L. Cadorna, 12 A

MILANO

Via Vitruvio 35

BRUNO AGOSTINI

STAND 138/143

TUTTE LE MACCHINE
UTENSILI

VSI STROJI IN PO-
TREBŠČINE ZA DELAVNICE

COMPAGNIA GENERALE DI ELETTRICITA' - MILANO

Macchine - Motori - Trasformatori
Apparecchi elettrodomestici - Appa-
recchi radio - Frigoriferi elettrici

Stroji - Motori - Trasformatori -
Elektrogospodinski aparati - Radio
aparati - Električni hladilniki

Rappresentante per la Provincia di Lubiana - Zastopnik za Ljubljansko pokrajino
Ing. IVAN AHTIK - Livarska ulica 6 - Lubiana

Mostra delle ferrovie Italiane dello Stato Razstava italijanskih državnih železnic

L'Amministrazione delle Ferrovie Italiane dello Stato partecipa alla Fiera di Lubiana con l'invio dei più recenti e moderni tipi di materiale ferroviario costruiti in Italia:

una locomotiva elettrica a corrente continua 3000 volt della potenza di 2100 KW e della velocità massima di km. 120

una locomotiva a vapore aerodinamica sistema FRANCO per treni rapidi. Essa sviluppa una produzione di vapore superiore a quella delle caldaie di tipo normale con un aumento di potenza ed un risparmio medio di calore del 17%

una carrozza ristorante con servizio di bar per treni turistici organizzati dall'Opera Nazionale Dopolavoro.

una carrozza per trasporto merci con la cassa costruita interamente in alluminio anziché in acciaio.

un carro per la lavorazione della ginestra, che spostandosi nelle località ginestricole, costituisce un punto fondamentale per la risoluzione del problema di valorizzazione della ginestra. Inoltre vengono presentati 2 pannelli illustranti l'uno l'adeguazione dei mezzi di trasporto ferroviari alle sempre crescenti necessità belliche e civili e l'altro l'attività ed i servizi esplicati dalla Milizia Nazionale Ferroviaria nell'attuale momento.

Viene pure presentato il plastico della nuova stazione di Venezia S. Lucia.

Uprava Italijanskih državnih železnic je za svojo udeležbo na Ljubljanskem velesejmu poslala najnovejše in moderne tipe železniškega materiala, zgrajene v Italiji:

električno lokomotivo s stalnim tokom 3000 voltov, 2100 KW moči in največje hitrosti 120 km; aerodinamično parno lokomotivo sistema FRANCO za brzovlake. Ta lokomotiva proizvaja več pare kot kotli navadnih tipov in tako poveča zmogljivost ter prihrani povprečno 17% na toploti.

jezinski voz z barom za turistične vlake, kakor jih organizira Dopolavoro.

tovarni voz v celoti izdelan iz aluminija in jekla

voz za obdelavo košenilice. Ta voz tvori v krajih, kjer se goji ta rastlina temeljno točko pri reševanju problema kako dati košenilico njeno vrednost. — Poleg tega kažeta dva plakata kako se železniški prevoz prilagaja vedno rastočim potrebam vojske in civilnega prebivalstva in kako se razvija danes delavnost in pomoč narodne železniške milice.

Videla se bo tudi plastično upodobljena nova postaja Venezia S. Lucia.

olivetti

Macchine per scrivere da ufficio e portatili. Agenzia per la Provincia di Lubiana: S. C. I. E. Milano - Ufficio di Lubiana: Tyrševa cesta 33 - telefono 23-66 - Fiera di Lubiana - Padiglione D - Posteggi 130-131-132-133

Pisalni stroji za pisarne in potovanja. Agencija za Ljubljansko pokrajino S. C. I. E. - Milano. Pisarna v Ljubljani: Tyrševa cesta 33 - telefon 23-66. Ljubljanski velesejem - Paviljon D, stojnice 130-131-132-133

olivetti